האשה פרק שמיני פסחים

מסורת הש"ס

א) [עבודה"ז פ"ה מ"כ], ב) [ברכות כח: וש"נ], ג) [תוספתא פ"ז ה"ט ופס"ת ר"ח ר"פ בתוקן], ד) [הא דלא סגיא מתיבתא יגלגו וכו"ג עי' תוס' זבחים טו. ד"ה מנין ותוס' מנחות כ: ד"ה ונפקא], ה) [עיל דף סה:], ו) שבת דף קלב:], ז) יבמות דף ז: זבחים דף לב:], ח) יבמות דף ז: הוריות דף ה: זבחים לב: ע"ש], ט) מנינה דף כה: תלמוד פי"ח מ"ד], י) [עיל סה:], כ) [לקמן לז.], ל) [נדחקת ח], מ) [במדבר יט], נ) [ע' כתו"ש יומא הנון].

תורה אור השלם

1. וְיַעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּבֵית יְיָ לִפְנֵי הַחָצֵר הַחֲדָשָׁה:
דברי הימים ב כ ה

מוסף רש"י

אנינות דלילה דדבנן. ואנינות דאורייתא חד יומא הוא, כדכתיב (עמוס ח) והמרתיה כיום מר (זבחים צא:) ואע"פ שהוא ליל יום המיתה וכתיבא אנינות באורייתא, דכתיב (דברים כו) לא אכלתי באוני ממנו ובאנינו מיום אחד לאיה אנינות, דליכי דבנן מיאחריתה כיום מר, קסבר אין לילה של אחריו עם היום, אלא מדבנן הוא כשאר ימי האבל (ברכות מז:). הזאה שבות. דמאי מלאכה היא, אלא ממחי כמתקן נגרא (לעיל סה:). דרך גנות ודרך חצרות. אלא עיניכו זו עם זו ואיכא איסורא דבנן (שבת קל:). מצורע שחל שמיני שלו. שהוא יום הבאת קרבנותיו ולריך לבא בהר הבית ולעמוד בשער נקבור לוכבים ידיו לעזרה ליתן מן הדם לבהונות (ובמות ז:) שאע"פ שמתאחר מון לבי מחנות, בשמיני שלו היתר לבא בשני מחנות, אבל בעזרה איכ נכנס כדאיתא בתוס' מכות (מ:) טמא יהיה לרבות טבול יום, עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים, וטומאת מקדש כתיב בפ' פרה אדומה, ויחון לעזרה לא אפשר אלא ביאה מקלת היא בתמידים ולא שתה ביאה, הלכך מזה עליו והוא עומד בשער נקבור (פ"א הובא בב"ח יבמות שם). וראה קרי. לחכי נקבו קרי ולא טומאתה שרב ונבלה, דטמא שרב ואפילו עומא מת נמסקין לחר הבית, כדמפרש בלילי דבריס (לעיל סו.) שנאמר ויקח משה את עלמות יוסף עמו, ושפרי נקבור לא מקדבו בקדושת עזרה. כלומרינן בכולל פולין (לעיל פה:) הבי הן בהר הבית ביכול טומא מת ליכנס לשם, אבל בעל קרי משמלה מון לבני מחנות סב, כדמפרש בלילי דבריס (לעיל סו:) זב וכל זב לרבות בעל קרי (ובמות ז:). טובל. לקרוייו (שם). אע"פ שטבול יום. אחר דקרי, אינו נכנס. לבר הבית, בכל טבול יום הבי הוא כטומאתה עדיין לתרומה ולקדשים ומקדש (שם) דקסבר טבול יום דאב סב דמי (זבחים שם. ובשמ"ק שם. והיה לסבול יום דקרי), זה נכנס. ומכנים ידיו לעזרה ליתן מדם הלשם ומלוא הסמן על בהונותיו כדי שיטהר לאכול מקמא לערב והא ישלחנו לעזרה היום לשמוע ולוריק עליו, אבל הוא לא יכנס לעזרה. דבעבל יום שנכנס לעזרה בטרם (זבחים לב:). יבא עשה שיש בו כרת. אלא לא יכנס ידיו לבהונות לא יטהר לאכול מקמא לערב (ובמות ז:). ודדחה עשה. דשלוח טמאים מהר הבית, שאין בו כרת. שאין עונש כרת אלא מומתת העזרה לבמים (זבחים לב:) שאין עונש כרת אלא על ביאה עזרה חה לא יכנס לעזרה אלא לשערי ניקבר אלא מקבדה ירבים ידיו לבהונות ויטהר מלרעתו ראשון אבל מקמא לערב יערב שמש ויטהר מקרייו (ובמות ז:). אפילו עשה אין בו. בהר הבית לבני טבול יום, דקסבר טבול יום הב לאו סב דמי (זבחים לב:). ויעמד יהושפט. אותו היום עטהרו ישראל מטומאתה שבידיהם, כדכתי הימים (ובמות ז:). לפני החצר החדשה. הר הבית שחידשו הבלטיתיה (זבחים לב:). במחנה לויה. בהר הבית (ובמות ז:).

עין משפט
נר מצוה

סמ א מי"י פ"ב מהל' מילה ביאת המקדש הל' י
ופ"ו מהל' ק"פ הל' טו):
נ ב ג מי' פ"ו מהל' ק"פ הלכה ז (ופי"ח מהל' פרה הלכה גו):
ד (מי' פ"ב מהל' ביאת מקדש הל"ט) ופ"ו מהל' ק"פ הלכה טו):
נא ה מי' פ"ו מהל' ק"פ הלכה י:
נב ו מי' פ"ב מהל' מילה הלכה ו סמג עשין כח טוש"ע י"ד סי' סי' שלא סעיף ו וטוש"ע י"ד סימן רסו סעיף ב (וכ אלפס שבת פ"ב דף מ): ובכ"מ שם סימן לח):
נג ז מי' פ"ו מהלכות ק"פ הלכה ה:
ח (מי' פ"ז מהל' בית הבחירה הל' ח ופ"ג מהל' ביאת מקדש הל"י):

רבינו חננאל

בקדשים קסבר אנינות לילה מדבנן. סתם לן תנא כו' שמעון דגרסינן בסוף שחיטת קדשים מאן תנא אנינות לילה מדבנן ר' שמעון, דתניא אנינות לילה דבר תורה דברי ר"י. רבי שמעון אומר דבנן. שהרי אמרו אונן טובל ואוכל בסחר לערב. ובא רב מרי להעמיד דברי ר' שמעון ביום מיתה אנינות לילה דאורייתא. וביום קבורה אנינות לילה מדבנן. וכן אמר (מר) (מרי) מת לה מת בארבעה עשר וקברו בארבעה עשר יום מיתה תופס לילו מדאורייתא. מת לו מת בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר לא תפיס לילו ועלתה בקשיא. ודבנן לא העמידו דבריהם בספח שהוא במקום כרת שנאמר וחדל לעשות הפסח ונכרתה. אבל אכילת קדשים שהיא עשה העמידו דבריהם ואמרו. האונן אע"פ שאנינות לילה מדבנן אינו טובל ואוכל לערב קדשים. אבל מי שלקטו לו עצמות טובל ואוכל אפילו בקדשים לערב. דתניא יום שמועה ביום קבורה למצות שבעה ושלשים ולאכילת פסחים ביום ליקום (לו) עצמות. ואחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב ואנינות לא פסק ליה יום טוב אלא למצות שבעה. **מתני'** שנתגייר ערב הפסח כו'. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מחלוקת בערל נכרי, דב"ה סברי שמא יטמא הגר לשנה הבאה ויאמר אשתקד לא טבלתי ואכלתי בערב הפסח עכשיו נמי כיון שטבלתי טהור אני כבר ואוכל, והוא לא ידע דאשתקד (גר) (גיר) הוה ולא היה מקבל טומאה, השתא ישראל (הואל) ומקבל טומאה, ואין הטבילה עלתה לו היום לטהר אותו בערב בשמא

גבי פסח לא העמידו דבריהם בסקום כרת. הא דלא קאמר משום דפסח מלוה עוברת משום דיש קדשים דמלותן נמי עוברת כגון תודה דאין נאכלת אלא ליום ולילה: **אבל** ערל ישראל ד"ה טובל. [1]תימה לריב"ל דלא מצינו בשום מקום טבילה ביישראל שמל אפילו מדבנן: **ואמר** רבי יוחנן דבר תורה **אפילו** עשה אין בו. ר' יוחנן לא פליג אברייתא דלאו תנא הוא כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף ח.) גבי אין אבלים מן המנין דלא משני אר' יוחנן רבי יוחנן תנא הוא ופליג כדמשני ארב אלא פרושי מפרש לה וכן מוכח דגבי יולדת שהיא טבולה יום אריך כתיב (ויקרא יב) ואל המקדש לא תבוא משמע הא למחנה לויה תבא: **טבול** יום **לא** יכנס במחנה לויה.

לא בכל המחנה אלא מעזרת נשים ולפנים כדתנן במסכת כלים (פ"ז מ"ח) עזרת נשים מקודש הימנו שאין טבול יום נכנס לשם אבל בהר הבית היה נכנס וקרי אלר לעזרת נשים כדתנן פ"ב דמדות עזרת נשים היתה אורך קל"ה ורחבה לשנות היו ארבעה מקלעותיה של מ' אמה ולא היו מקורות וכן הם עתידות להיות כדכתיב ויוציאני אל החצר החיצונה וגו' וא"ת מנא ליה דגזרו על טבול יום דילמא על טמא מת גזרו שהיה מותר בכל מחנה לויה וי"ל דטמא מת אפי' בחיל גזרו שלא יכנס כדתנן במסכת כלים (שם) החיל מקודש הימנה שאין נכנס וטמאי מתים נכנסין לשם והא דנקט בברייתא ולאה קרי בו ביום ולא נקט טבול יום דשאר טמאים רבותא נקט לא מיבעיא שאר טמאים דמדאורייתא מותרים ליכנס אלא אפילו בעל קרי דמשמע מדאורייתא אתי לשאי מחנות אפ"ה טבול יום שלו לא רבנן ביה רבנן ואם תאמר דנפקיר טובל (פוטה דף כ:) פריך אהא דקתני התם הוליאוה הוליאוה שלא תטמא את העזרה והתניא טמא מת מותר ליכנס במחנה לויה ואפילו מת עצמו כו' ומאי פריך כיון דמדרבנן אסור ליכנס וי"ל דמשמע ליה מדאורייתא מדקאמר הוליאוה הוליאוה מרי זמני שהיו ממהרין כל כך א"ל לא גזרו אלא שלא יכנס לפנים אבל אם נטמא בפנים לא גזרו עליו לצאת והא דאמרי' בהנהרפין (סנהדרין ד' פא.): כהן שטימם בטומאה מוליאין אותו חוץ לעזרה ופוטרין את מוחו בגיזרין לאו דוקא חוץ לעזרה אלא הוא הדין חוץ לחיל: בודקין

[1]והמלקט לו עצמות טובל ואוכל בקדשים גר [2]שנתגייר בע"פ ב"ש אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב וב"ה אומרים [3]הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר: **גמ'** מ"ט קא סבר [4]ר"ד אינונות דלילה דרבנן וגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת גבי קדשים העמידו דבריהם במקום עשה: השומע על מתו וכו': מלקט עצמות הא בעי הזאת שלישי ושביעי אימא שליקטו לו עצמות: גר שנתגייר וכו': אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת בערל נכרי דב"ה סברי גזירה שמא יטמא לשנה הבאה ויאמר אישתקד מי לא טבלתי ואכלתי עכשיו נמי אטבול ואוכל ולא ידע דאשתקד נכרי הוה ולא מקבל טומאה עכשיו ישראל ומקבל טומאה וב"ש סברי לא גזרינן [5]אבל ערל ישראל דברי הכל טובל ואוכל את פסחו לערב ולא גזרינן ערל ישראל משום ערל נכרי תניא נמי הכי אמר [6]ר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב על מה נחלקו על ערל נכרי שב"ש אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב וב"ה אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר: אמר רבא [7]ערל הזאה ואיזמל העמידו דבריהן במקום כרת אונן ומצורע ובית הפרס לא העמידו דבריהן במקום כרת ערל הא דאמרן הזאה [8]דאמר מר [9]הזאה שבות ואינו דוחה את השבת איזמל [10]דתניא [11]כשם שאין מביאין אותו דרך רשות הרבים כך אין מביאין אותו דרך גנות ודרך חצרות ודרך קרפיפות אונן הא דאמרן מצורע מאי היא [12]דתניא [13]מצורע שחל שמיני שלו בערב הפסח וראה קרי בו ביום טובל ואוכל אמרו חכמים אע"פ [14]שטבול יום אינו נכנס זה נכנס מוטב יבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת [15]וא"ר יוחנן דבר תורה אפילו עשה אין בו שנאמר [16]ויעמד יהושפט בקהל יהודה וירושלים בבית ה' לפני החצר החדשה מאי חצר החדשה שחדשו בו דבר ואמרו טבול יום לא יכנס במחנה לויה בית הפרס [17]דתנן ושוין ב"ש וב"ה שבודקין

גבי פסח לא העמידו דבריהם בסקום כרת. הא דלא קאמר משום דפסח מלוה עוברת משום דיש קדשים דמלותן נמי עוברת כגון תודה דאין נאכלת אלא ליום ולילה: **אבל** ערל ישראל ד"ה טובל. [1]תימה לריב"ל דלא מצינו בשום מקום טבילה ביישראל שמל אפילו מדבנן: **ואמר** רבי יוחנן דבר תורה **אפילו** עשה אין בו. ר' יוחנן לא פליג אברייתא דלאו תנא הוא כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף ח.) גבי אין אבלים מן המנין דלא משני אר' יוחנן רבי יוחנן תנא הוא ופליג כדמשני ארב אלא פרושי מפרש לה וכן מוכח דגבי יולדת שהיא טבולה יום אריך כתיב (ויקרא יב) ואל המקדש לא תבוא משמע הא למחנה לויה תבא: **טבול** יום **לא** יכנס במחנה לויה.

לא בכל המחנה אלא מעזרת נשים ולפנים כדתנן במסכת כלים (פ"ז מ"ח) עזרת נשים מקודש הימנו שאין טבול יום נכנס לשם אבל בהר הבית היה נכנס וקרי אלר לעזרת נשים כדתנן פ"ב דמדות עזרת נשים היתה אורך קל"ה ורחבה לשנות היו ארבעה מקלעותיה של מ' אמה ולא היו מקורות וכן הם עתידות להיות כדכתיב ויוציאני אל החצר החיצונה וגו' וא"ת מנא ליה דגזרו על טבול יום דילמא על טמא מת גזרו שהיה מותר בכל מחנה לויה וי"ל דטמא מת אפי' בחיל גזרו שלא יכנס כדתנן במסכת כלים (שם) החיל מקודש הימנה שאין נכנס וטמאי מתים נכנסין לשם והא דנקט בברייתא ולאה קרי בו ביום ולא נקט טבול יום דשאר טמאים רבותא נקט לא מיבעיא שאר טמאים דמדאורייתא מותרים ליכנס אלא אפילו בעל קרי דמשמע מדאורייתא אתי לשאי מחנות אפ"ה טבול יום שלו לא רבנן ביה רבנן ואם תאמר דנפקיר טובל (פוטה דף כ:) פריך אהא דקתני התם הוליאוה הוליאוה שלא תטמא את העזרה והתניא טמא מת מותר ליכנס במחנה לויה ואפילו מת עצמו כו' ומאי פריך כיון דמדרבנן אסור ליכנס וי"ל דמשמע ליה מדאורייתא מדקאמר הוליאוה הוליאוה מרי זמני שהיו ממהרין כל כך א"ל לא גזרו אלא שלא יכנס לפנים אבל אם נטמא בפנים לא גזרו עליו לצאת והא דאמרי' בהנהרפין (סנהדרין ד' פא.): כהן שטימם בטומאה מוליאין אותו חוץ לעזרה ופוטרין את מוחו בגיזרין לאו דוקא חוץ לעזרה אלא הוא הדין חוץ לחיל: בודקין

וב"ש לא גזרי. אבל ערל ישראל דברי הכל טובל ואוכל פסחו לערב, ולא גזרינן על ישראל משום ערל נכרי. תניא נמי הכי (זכרי). אמר רבא אע"ג דלא האמידו דבריהם מדאורייתא, אלא שלשה דברים מדאורייתא ראוין הן וחבנן הוא דגזרו בהו ואפ' במקום כרת העמידו דבריהם. ערל הא דאמרן, כי זה הגר ראוי הוא שיטבול וראכל בפסח בערב. דלא ערוך מישראל שאם היה ערל ישראל שמתו אחיו מחמת מילה וגדל זה בערלה ועכשיו מל עצמו בערב הפסח טובל ואוכל בערב הפסח. וב"ה גזרו על הגר כמו שאמרנו למעלה, ואמרינן הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. הזאה שהיא שבות, ואמרו חכמים אם חל י"ד להיות בשבת אינה דוחה ואין מזין על טמא מת שחל שביעי שלו ב"ד אלא מתגרע לבלתי עשות פסח. איזמל אין מביאין אותו בשבת כדי למול וכריו, וקימא לן מילת זכריו מעכבין אותו מלאכול הפסח, שנאמר והאיש אשר הוא טהור וגו', אין מביאין האיזמל אפי' במקום שאיסורו מדרבנן. דתניא כשם שאין מביאין אותו דרך רשות הרבים, כך אין מביאין אותו דרך גנות דרך חצרות דרך קרפיפות. בפרק האשה שהלך בעלה למדינת הים יכו'. זו השמועה בלשון הזה. אמר רבא בעאי לאותיבה ערל הזאה ואיזמל וסדין בציצית וכבשי עצרת, זכיין דשנית לי שב ואל תעשה לאו (מעיקר) (מעיקר) מילתא הוא וכו'. אבל באלו שלשה דברים מדרבנן לא דעמידו דבריהם במקום כרת, והן אונן ומצורע ובית הפרס. אונן הא דאמרן דאנינות לילה מדרבנן. ובטלו דבריהם ואמרו טובל ואוכל פסחו לערב. מצורע דתניא מצורע שחל (שביעי) שלו להיות בערב הפסח וראה קרי בו ביום וטבל אמרו חכמים אע"פ שאין טבול יום אחר נכנס זה נכנס, מוטב יבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו דכתיב ויעמוד יהושפט וגו'. בית הפרס דתנן ושוין בית שמאי ובית הלל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com